

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter votum poenale obligatione[m] inducat. pun. 18.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

cap. 13. num. 5. Suar. lib. 4. cap. 17. num. 19. Si verò animo subterfugendi voti obligationem, sed passione ductus cibis vescaris, vel media ad salutem consueta non apponas; credo, te non peccare contra votum de religione assumenda. Quia ex vi huius voti non est credendum, te voluisse obligari, ad procurandum salutem aliter quam antea obligatus esses; neque ad mutandum tuum ordinatum modum procedendi. Sic expressè Suarez, Sanchez & Layman. *supra*. At idem est, votum Religionis sub conditione si doctus euaseris; teneris namque non abstinere à litteris eo animo, vt voti obligationem fugias. At si ab illis abstineas ob ingenij tarditatem, & continuum laborem; non videris voto contrarius Sanchez num. 50.

10. Præterea est dubium de voto assumendi religionem, si te Deus integro anno à peccato mortali committendo præseruauerit; an pecces contra votum, quoties peccatum mortale committis? Videtur ex superioribus dicendum, te contra votum facere, si ex industria vt voti obligationem fugias, delinquas. Secus si passione ductus. Quia hoc voto solum obligari potes, ne malitiosè & in voti fraudem conditionem præseruationis impediatis; non autem si cam impediatis, qualiter secluso voto impeditur. Quia ad hæc vitanda non censetur obligatus. Alias votum illud non esset conditionale, sed absolutum; siquidem obligaret absolute non impedire Dei à peccatis præseruationem; qua præseruatione posita obligatio religionis absoluta est. Suar. lib. 4. cap. 17. num. 14. Layman. cap. 6. concl. 2. Sanch. lib. 4. cap. 23. num. 53.

Addendum tamen est cum Suarez num. 11. non videri improbabile sic vouentem non violare dictum votum peccando mortaliter, tametsi peccet malitiosè vt voti obligationem fugiat. Quia conditio, sub qua religio promissa est, integrè videtur pendere à diuina voluntate & non ab humana. Promittis enim religionem, si Deus eam gratiam, qua de facto peccatum euites, non qua euitare potes, concedat. Ad huius gratiæ concessio integrè à diuina voluntate pendet, non ab humana. Ergo humana voluntas peccatis huius gratiæ concessioni non adiatur. Nam eo ipso, quo peccat, conuincitur non habere gratiam qua de facto peccatum euites; & que fuit conditio sub qua religio promissa est.

Fateor autem sic peccantem verè peccare contra religionem, præter peccatum quod committit aduersus illam virtutem aduersus quam procedit. Tum quia abitur voto sumens ex illo occasionem delinquendi tum quia Spiritu sancto, cuius fuit ad votum inducere & ad illius executionem promouere, resistit. Sic Suar. lib. 4. cap. 17. num. 14. *fine*.

11. Tertia difficultas est, an in supradictis casibus culpabiliter impediens voti conditionem, tenearis, voto ac si de facto conditio impleta esset. Plures affirmant, te obligatum esse voto, si ex culpa graui (esto non ex industria vt voti obligationem fugias) conditionem euites. Sic supplementum Gab. 4. d. 38. quæst. 1. art. 3. conclus. 1. Tabiena verbo *votum* 2. q. 2. Angelus eodem 1. num. 6. Quia iam per te stat, quominus conditio impleatur. Alij addunt hanc culpam debere esse ex malitia, & non ex infirmitate. Sic syluester verbo *Votum* 2. q. 2. dicto 1. Manuel. 2. tom. summa cap. 98. ad finem. Mouentur: quia si impedire conditionem ex infirmitate sufficeret ad obligationem, semper votum obligaret. Alij præterea addunt hanc malitiam debere esse in voti fraude, ita vt impedias conditionem animo vitandi voti obligationem. Sic Nauar. cap. 12. num. 24. Sanch. *alibi relatis* lib. 4. cap. 32. num. 47. & 53. Bonacim. *disput.* 4. quæst. 2. punct. 2. num. 6. & 7. Probant primo ex regula iuris 66. de regulis iuris in 6. Cum non stat per eum, ad quem pertinet quominus conditio impleatur, haberi debet, perinde ac si impleta fuisset. At per Deum non stat, quominus salutem recuperes, & peccatum euites, sed tua culpa (vt suppono) hæc contingunt, ergo conditio debet censeri impleta, vt pluribus exemplis exornat Glossa ibi. Clarus habetur, *leg. in executione* 85. §. finali. ff. de verborum obligationibus ibi. Quicumque sub conditione obligatus curaverit, nec conditio existeret, nihilominus obligatur. Secundò probant hæc ratione si voues religionem sub conditione ab altero ponenda, quamque licet impedire non potes, tacite obligaris ad religionem; si per ipsum non steterit talem conditionem apponere: Alias non esses obligatus conditionis euentum expectare. Ergo obligaris si malitiosè conditionem impediatis; quia non per alium sed per te stat, quominus conditio impleatur. Et confirmant hoc exemp'o promissisti Titio decem se fores tuas ingressus fuerit, illi verò volenti ingredi ostium claudis; teneris decem dare, ac si de facto fuisset ingressus: quia per ipsum non stat, quominus conditio impleatur.

Contrariam sententiam defendit Maior in 4. d. 38. quæst. 1. Corollario 7. Suar. lib. 4. de voto cap. 17. num. 20. Et valde probabilem reputat Layman lib. 4. tract. 4. cap. 6. quæst. 3. Nempè sic vouentem sub conditione & malitiosè impediens conditionis euentum non esse obligatum ad voti executionem. Nam obligari potest, eò quod conditio impleta sit? Et hoc

non, quia supponimus malitiosè conditionem esse impediendam. Vel obligatur ad peccatum commissum in conditione impedienda, & hoc minus verum est: quia hoc peccatum solum obligationem penitentiae non restitutionis, & satisfactionis affert. Ergo ex nullo capite oriri potest obligatio promissum exequendi; in quo est dispar ratio promissionis humanæ & diuinæ. Nam humana promissio, sub conditione pendente ex alterius voluntate obligat, si lædatur ad satisfactionem, & recompenationem. Quia læditur promissarius in bonis sibi vtilibus, quorum compensatio fieri potest, ac debet. At diuina promissio violata solum ad penitentiam obligat, non ad recompenationem. Quia Deus promissionis violatione nullum in bonis sibi vtilibus detrimentum patitur; ac proinde nihil est quod recompenationem petat. Solum denegatur ei cultus & honor debitus, qui penitentia repetatur.

12. Inter has sententias hæc posterior mihi probabilior apparet. Nam cum toto obligatio voti pendat ex intentione vouentis, & in voto conditionali non sit nisi sub impleta conditione efficiatur conditionem impleri debere ad obligationem absolutè contrahendam. At eo ipso quo conditio impediatur, non impletur. Ergo votum illud conditionatum obligare non potest. Quod si dicas verum esse conditionem non impleri secundum sensum materiale & expressum; impleri tamen secundum sensum formale à vouente intentum, quoties non stat per eum ad quem pertinet, conditio impleatur; Obstat; nam isto hæc regula locum habeat in promissionibus humanis, quarum obligatio multum ex dispositione iuris positiua pendet. At in promissionibus diuinis locum habere non potest, quarum obligatio tota ex intentione vouentis pendet; intentio autem vouentis & se obligantis, v. g. ad religionem sub hac conditione, si eius pater expressè consenserit; non est, si per patrem consensus non steterit. Quia hæc est conditio negatiua, alia positiua. Hæc latius patens, quam illa, quæ fuit in voto apposita. Et idem argumentum fieri potest de illa conditione, si Deus mihi salutem dederit; si à peccatis præseruauerit. Quæ non censetur impleri quandoque non obineatur salus, neque à peccatis præseruatio; esto per Deum non steterit, quominus implerentur. Explicatur amplius; si voueres religionem sub aliqua ex prædictis conditionibus ea expressè intentione vt de facto & formaliter vt sonat, impletur, clarum videretur esse te non manere obligatum ea sic non impletametsi per eum ad quem pertinet, non steterit. At hæc intentio semper est præsumenda. Tum quia verbis expressis magis conuenit. Tum quia voti obligatio non latè stricte interpretanda est.

13. Ex hac doctrina forte inferret aliquis, te hospitalis vel monasterij obsequio ex voto dictatum sub conditione dum Prælati illius retinere voluerit, manere liberum & absque vlla obligatione quomodocumque libertatem extorquas, etiam male seruienti, monasterium turbando, & inique procedendo. Quia iam Prælati te retinere non vult. Sed est absurda illatio, & omnino reiicienda, vt expressè illam reiicit Lessius lib. 2. cap. 30. dub. 20. num. 148. Quia non impletur conditio apposita ad illius voti exemptionem. Votum enim illud vt religiosum sit, sub hac forma debet intelligi conceptum; nempe seruienti hospitali vel monasterio dum Prælati illius quantum est ex parte sua te retinere voluerit. At cum coactus tuo iniquo modo procedendi dimittit, quantum est ex parte sua te retinere volebat. Ergo conditio illa honestans dimissionem non impletur. Quod euentius procedit si non solum ex voto obligeris, sed etiam ex promissione facta monasterio & ab illo acceptata ex traditione religiosa, (vt contingit in Societate Iesu religiosi, qui per vota biennij religioni traduntur animo perpetuo ibi manendi dum Religionis Prælati eos retinere voluerit.) Nam facta illa promissione vel traditione contra iustitiam peccas inique dimissionem extorquens. Eò enim ipso, quo te obligasti ibi manere, obligatus fuisti modum vitæ ibi præscriptum seruare; quod si ex industria non serues, contra promissum facis; ac proinde si expellaris, securus non es, sed debes emendatione propolita redire, si forte Prælati te admittere velit ab eoque instante admissionem postulare.

PUNCTVM XVIII.

Qualiter votum pœnale obligationem inducat

SVMMARIVM.

- 1 Obligatorum est hoc votum.
- 2 Dupliciter emitti potest.
- 3 Non manes obligatus ad pœnalem si inuincibiliter ignoras, te fuisse ad illam obligatum.
- 4 Si emiseris votum vitandæ fornicationem sub peregrinationis pœnalis tollatur prius votum, secundum pœnale cessat.

5 Ad impetrandam prioris voti dispensationem non est necessaria mentio faciendi accessorij.

6 An voti penalis obligatio de prima vice sit intelligenda & examinatur.

1. **R**euocanda sunt in memoriam, quæ de hoc voto diximus punct. 10. qui hoc votum emittit, ad rem promissam affectus non est; potius illam auerfatur, ideoque obligationem sibi imponit eam, exequendi, si forte aliquod delictum, quod vitare intendit, commiserit, v.g. intendis fugere fornicationem, & vt efficacius præstes, voues peregrinationem, ad quam affectus non est, si in illam incideris, vt timore contrahendi peregrinationis obligationem à fornicatione arcearis. Esse autem hoc votum validum, & honestum, & commissio delicti obligare absolute, nemini potest esse dubium. Quia materia promissa & conditio sub qua promittitur honestæ sunt, neque maioris boni impediuntur. Vt ex communi sententia probat Caietanus 2.2. qu. 88. art. 2. Couart. de part. 1. p. §. 3. num. ult. Suar. lib. 4. de voto cap. 17. n. 3.

2. Dupliciter hoc votum penale præstare potes. Primò; si solum voueas penam nempe peregrinationem casu, quò delictum commiseris; non autem voueas vitare delictum sub hac peregrinationis pena. Primum votum est simplex penale: quia solum est de pena supposito delicto. Secundum est duplex; quia est de vitando delicto & simul de pena si vitatum non fuerit. Votum verò de vitando delicto absolutum est non conditionale. Secus votum de pena quia non obligat nisi supposito delicto. Vnde quæcumque ratione delictum excusetur, contrahi non potest obligatio ad penam.

3. Sed est dubium; an manens obligatus ad penam si cum committis delictum inuincibiliter ignores te ad illam fuisse obligatum? Respondeo, te non manere obligatum. Quia pena, quæ non est propria delicti, neque per se delicto annexa contrahi non potest, quin saltem cognoscatur lex per quam lata est. Vt pluribus firmat tract. 2. de peccat. disp. 1. punct. 17. Si ergo ignores te peregrinationem promississe, si fornicationem commiseris, illiusve votum transgressus fueris, ignoras legem, per quam pena lata est; non igitur illam contrahere potes. Et ita tenet in presenti Sanchez lib. 4. de voto cap. 22. n. 18. Layman. lib. 4. tract. 4. cap. 5. corol. 3. Subdunt tamen te esse obligatum penam subire saltem si non sit grauisima, si voti recorderis esto penam obliuiscaris? quia sufficit cognitio legis, per quam pena moderata imposita est, esto pena non cognoscatur. Sed non satis percipio quomodo hæc doctrina in presenti stare possit. Neque enim videtur votum penale cognosci posse, quin pena cognoscatur. Fateor namque te cognoscere posse sub voto promississe fugere fornicationem, ignorare autem, an sub pena aliqua hanc fugam promiseris? Sed non inde inferretur te cognoscere legem, & ignorare penam per legem impositam. Nam quando ignoras sub pena aliqua promississe fornicationem fugere, ignoras legem, cui pena annexa est. Quia hæc pena huic voto, & non voto fugiendi fornicationem annectitur. Si igitur ex ignorantia legis excularis à pena illius in presenti ex ignorantia penæ promissæ, excularis ab illius incurfu, cum non possit esse ignorantia penæ promissæ quin ignoretur promissio illius, & consequenter lex per quam imponitur.

4. Secundò dubitabis in eo casu, quo votum duplex emittens vitandi inquam fornicationem sub pena peregrinationis sublato voto de vitanda fornicatione per dispensationem vel irritationem sublato censetur votum de pena incurrenda si deliqueris? Dixi de pena incurrenda nam si cum pena sit incurfa: quia primum votum transgressum est, constat manifestè sublato voto vitandi fornicationem, non tolli votum de pena incurfa. quia iam est ab illo omnino independens. Et notauit Sanchez lib. 4. de voto cap. 22. num. 9. post medium. Layman. lib. 4. tract. 4. cap. 5. corol. 2. Ratio difficultatis est: quia est duplex votum, quorum vnum ab alio non pendet. Potest namque esse obligatio ad penam, quin sit obligatio ex voto vitandi fornicationem. Et è contra potest esse obligatio vitandi fornicationem, quin sit obligatio subeundi penam. Ergo credendum est sic hæc vota emissa esse.

Nihilominus Sanch. & Layman. supra defendunt sublato voto vitandi fornicationem tolli votum peregrinationis subeundæ. Quia hoc votum emittitur vt accessorium priori & in illius perfectam obseruationem. Et placet mihi hæc sententia. Nam esto independenter ab illo emitti possit, non est præsumendum; eo quod frequenter & in plurimum vt accessorium emittatur.

5. An autem ad impetrandam dispensationem voti principalis mentionem facere debeas accessorij, non caret difficultate; eo quod ob huius accessum materia voti principalis seuerior reddita sit; ac proinde dignior; & Deo grator, & frequentior maiori causa indiget ad sui relaxationem. Quod exemplo illius, qui promissit Romanam peregrinationem sacco indutus illustrari potest, qui certè obtinere non potest dis-

penationem supradictæ peregrinationis, quia circumstantiam illam manifestet. Cæterum satis probabile est, voti accessorij mentionem non esse necessariò faciendam in dispensatione, seu commutatione voti principalis. Quia hæc mentio ideo facienda erat, quia votum accessorium aliquo modo annecteretur materiæ vt principalis, eamque digniorem & gratiorem Deo redderet. At non sic se habet hoc votum penale. Non enim annectitur voti principalis obseruationi sed potius illius transgressioni. Quia non obligat quousque votum principale transgressum fuerit: ac proinde materia voti principalis nec digniorem, nec gratiorem Deo reddit, esto votum in illius obseruatione seueriorem reddat. Secus verò est in exemplo adducto de voto Romanæ peregrinationis cum sacco. Quia hæc circumstantia in obseruatione voti peregrinationis intrat ita vt votum principale siue illa obseruata non possit; ideoque huius est mentio necessariò faciendi; non illius; Sic Sanch. d. cap. 22. num. 9. Consentit Layman. lib. 4. tract. 4. cap. 5. corol. 2.

6. Tertio dubitabis; an quoties violas votum, seu materiam in cuius obseruationem votum penale emittitur, penam incurras: vel tantum illam incurras prima vice? v.g. promissisti, si luseris, peregrinationem Romanam, Religionem ingredi, elemosinam facere, dubium est; an ad multiplicationem delicti multiplicanda sit pena?

Negar Emanuel Sà in summa verbo *votum* num. 26. in vtriusque editione. Ratio esse potest quia penæ multiplicandæ non sunt absque manifesta ratione, neque obligatio voti in casu dubio extendenda est. Sed postis supradictis verbis est satis dubium, te velle obligari ad penam illam subeundam quoties luseris. Quia solum ex illis colligitur, te velle obligari ad illam penam subeundam, si de facto luseris: quod vnica vice completur. Ergo sic est interpretandum. Et confirmo cum voues absolute vigilia alicuius sancti ieiunare, de prima vigilia sequenti tantum intelligitur nisi aliquid vniuersale signum addat. Vt tradit Sanchez lib. 4. sum. cap. 14. num. 40. Bonacina disp. 4. quest. 2. punct. 5. §. 1. num. 5. Ergo similiter votum de pena subeunda si luseris, de primo ludo videtur intelligendum. Quia voti obligatio extendenda non est. Quod quidem satis probabile esse. censeo quoniam solum est votum de subeunda pena in casu ludii: non tamen est votum de ludo vitando. Consentit Layman. lib. 4. tract. 4. cap. 5. conclus. 2. sine.

At si votum sit de vitando ludo & casu quo illum non vitaueris subiturum talem penam, maior est difficultas: an de sola prima vice votum penæ debeat intelligi? Negat Sanchez cap. 22. num. 21. Layman. supra conclus. 1. Mouetur: quia votum illud penale est accessorium voto non ludendi. Sed votum non ludendi est de sola prima vice. Ergo neque illud votum penæ subeundæ debet esse. Et confirmo votum penæ assumi ad te continentium à ludo: sed intendis non solum semel sed in perpetuum te à ludo continere. Ergo votum penæ non vnico ludo sed omnibus annexum est.

Dices, ex eo quod votum penæ accessorium sit voto non ludendi; non inde inferretur penam multiplicandam esse pro qualibet voti transgressione. Potest enim sub vna singulari & inuitabili pena promitti perpetua ludi vitatio, & tunc illa pena sic promissa te continere potest in perpetuum à ludendo illam non contrahis. Esto post illius incurtionem cesset.

Ob hanc rationem existimo, si pena, quam per votum promittis grauisima sit, quæque iterari non solet qualis est religionis, peregrinationis Romanæ Hierosolymitanæ, aut exorbitantis elemosinæ de prima vice tantum votum intelligendum esse. Sic expressè Sanchez. d. cap. 22. num. 21. De aliis verò penis moderatis verius est cuiuslibet transgressioni sciam penam correspondere ad illamque subeundam te obligare velle. Quia hæc ratione efficacius te à delicto præstas, & in bono contines.

PUNCTVM XIX.

Quæ personæ voto obstringi possunt.

SVMMARIVM.

- 1 Omnes homines ratione videntes voto obstringi possunt nisi impediuntur. Impediuntur tamen aliqui pro voto religionis.
- 2 Ecclesia habet potestatem inhabilitandi aliquos ad votum.
- 3 Neminem inhabilem fecit nisi pro statu religio.
- 4 Præmittitur quædam distinctio pro intelligentia attendendum.
- 5 Votum de materia præcepta validum est à quocumque sublato emittatur.
- 6 Votum de materia interdita nullum est.